

Grigore ARDELEAN,
dr., conf. univ.
PhD,
associate professor

COMPETENȚA POLIȚIEI ÎN ASIGURAREA REDOBÂNDIRII POSESIEI ASUPRA BUNULUI PIERDUT

Orice am face într-o societate afectată de sentimentul materialismului, agonisirii, sporirii valorii patrimoniului, iar odată cu el a confortului existențial, niciodată nu putem fi siguri că stăpânim întreaga masă patrimonială și că o vom păstra tot timpul intactă. Deci, există o multitudine de împrejurări în care putem pierde pe diferite căi stăpânirea faptică asupra bunurilor aflate în proprietatea noastră: sustragere deschisă, pe ascuns sau deposedare prin metode viclene, revendicarea cărora este posibilă cu susținerea forței coercitive a statului prin aplicarea mecanismelor juridice de mult cunoscute jurisprudenței. În protecția persoanei afectate prin asemenea acțiuni, desigur că rolul cel mai important îi revine organului de poliție, ce este obligat a acționa prin toate pârghiile ce le are la dispoziție, chestiune valabilă și în materia asigurării redobândirii dreptului de proprietate asupra bunurilor pierdute.

Cuvinte-cheie: bun pierdut, patrimoniu, organ abilitat, poliție, competență, depozit, obligație, identificare, informare.

THE COMPETENCE OF THE POLICE IN ENSURING THE RECOVERY OF POSSESSION OF THE LOST PROPERTY

Whatever we do in a society affected by the feeling of materialism, dying, increasing the value of patrimony, and with it existential comfort, we can never be sure that we control the entire patrimonial mass, being possible to keep it intact all the time. So, there are a multitude of circumstances in which we can lose the de facto control over the goods in our ownership in different ways: open evasion, covert or dispossession by cunning methods, the claim of which is possible with the support of the coercive force of the state through the application of long-standing legal mechanisms known to jurisprudence. In the protection of the person affected by such actions, of course, the most important role belongs to the police body that can and is obliged to act with all its levers, a valid issue in the matter of ensuring the regaining of ownership of lost property.

Keywords: lost property, heritage, authorized body, police, competence, deposit, obligation, identification, information.

Introducere. În viața de toate zilele, există multe cazuri în care proprietarul poate pierde posesia asupra bunurilor sale odată cu pierderea bunului însuși, iar procedura recuperării acestuia nu prea este cunoscută în rândul subiecților de drept. Evident, pentru a oferi unele soluții, respectiv sprijin juridic proprietarului ce a pierdut stăpânirea faptică asupra bunului său mobil, legiuitorul civil a avut grijă să prevadă în conținutul Codului civil (art. 516-518) și instituția bunului găsit. Cu toate acestea, doctrina autohtonă nici până în prezent nu a depus eforturile de rigoare într-o tălmăcire esenței, importanței și aplicabilității instituției bunului găsit. În același timp, legiuitorului îi vine greu să formuleze de unul singur un mecanism viabil și eficient în materie, capabil să responsabilizeze, iar uneori să stimuleze pe cel ce a găsit bunul în a-l restitui proprietarului, astfel, de multe ori prin evitarea restituirii bunului, proprietarului i se aduc prejudicii de orice fel, în principal prejudicii materiale, iar de multe ori și de natură afectivă. Or, în cazul în care am pierdut un bun, ne reproșăm ireponsabilitatea, neatenția și neglijența, am vrea să dăm timpul înapoi, dar e imposibil. Din acest motiv, legiuitorul a stabilit sancțiuni civile ce ar consta în repararea prejudiciului, restabilind situația anterioară fără a fi nevoie de a căuta imposibilul, însă acestea nu sunt suficiente.

De fapt, cauzele ineficienței normelor cu privire la bunul găsit sunt mult mai diverse, dintre care menționăm:

încrederea exagerată în sine a gășitorului, sperând că bunul nu va fi descoperit la el sau chiar dacă va fi găsit, atunci va putea afirma că deja caută proprietarul, fiind favorizat de lipsa reglementărilor care să prevadă un termen concret în limita căruia gășitorul trebuie să predea bunul;

– experiența anterioară a gășitorului – el a mai găsit bunuri și fie le-a vândut, fie le-a păstrat pentru sine și nimeni nu a putut să demonstreze acest lucru;

– necunoașterea normelor legale – de cele mai multe ori gășitorul nu-și cunoaște

obligațiile care-i revin în temeiul legii datorită gășirii unui bun;

– gășitorul nu conștientizează că predarea bunului organelor competente este o obligație, ci consideră că e un noroc;

– o altă cauză care determină gășitorul a se eschiva de la îndeplinirea obligației de predare a bunului ar fi și starea materială deplorabilă a cetățenilor, dar și nivelul subdezvoltat al educației juridice, bunelor maniere, conștiinței altruiste;

– sancțiunea ce poate fi aplicată gășitorului pentru nerespectarea obligațiilor sale de predare a bunului, dacă din cauza acestui fapt proprietarul a suferit un prejudiciu, se limitează doar la repararea prejudiciului, ceea ce nu este suficient.

Scopul articolului. Acestea fiind arătate, susținem că cercetarea instituției dobândirii dreptului de proprietate asupra bunului găsit ar avea un impact dublu. În primul rând ar clarifica procedura restituirii, respectiv redobândirii posesiei asupra bunului pierdut, iar în al doilea caz ar face posibilă responsabilizarea celui ce a găsit acel bun. De asemenea, prezenta cercetare abordează o temă aflată la intersecția a două competențe ce revin atât organelor de poliție, cât și autorităților publice în recepționarea și asigurarea restituirii bunului către proprietar sau transmiterea în proprietatea celui ce l-a găsit în condițiile prevăzute de lege.

Din aceste considerente, atâta timp cât legislația civilă prevede acțiunile necesare a fi întreprinse de gășitor, precum și organele obligate a le primi și asigura transmiterea bunului către proprietar, printre care se numără și organele de poliție, ne vedem și noi, cumva, obligați a contribui prin studiu la elucidarea tuturor deficiențelor în reglementare, încercând a oferi soluții cât de posibil inspirate în materia dobândirii dreptului de proprietate asupra bunului găsit. Mai mult, fiind titularul disciplinei Drept civil, compartimentul Drepturile reale, în cadrul Facultății de drept cu specific polițienesc, cum este cazul Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI, iar legea civilă impune

ca cel ce a găsit un bun să-l predea organului de poliție, ne vedem obligați să formulăm prin cercetare textul unui act normativ ce ar explica în mod detaliat modul de aplicare de către polițiști a dispozițiilor art. 516-518 din Codul civil al Republicii Moldova.

Metodele și materialele aplicate. Întru atingerea scopului prestabilit, am recurs la utilizarea unui șir extins de metode de cercetare, printre care enumerăm: metoda analizei, metoda sintezei, metoda deducției, metoda sistemică, metoda experimentului și metoda empirică.

Rezultate obținute și discuții. De la început, credem că nu este nici logic, nici corect din punct de vedere științific a începe o activitate de cercetare fără a porni de la definirea principalelor noțiuni ale domeniului investigat, așa cum nu e logic a se evita prezentarea generală a reglementărilor în materia instituției juridice supuse examinării.

Prin urmare, începem de la faptul că, potrivit art. 516 alin. CC, *bunul mobil pierdut continuă să aparțină proprietarului său*. Din această primă reglementare, trebuie să constatăm că deși proprietarul nu mai are interacțiunea fizică cu bunul său și nici posibilitatea stăpânirii efective (posesiunea de fapt), acest lucru nu înseamnă că el nu mai este proprietarul lui. Ba dimpotrivă, este considerat un proprietar *de fapt și de drept* al bunului, chiar dacă a pierdut posesia contrar voinței lui (în caz de pierdere sau sustragere). Ce mai este evident aici? Că proprietatea se menține și în cazul în care titularul nu are posesia asupra bunului atât mobil, cât și imobil prin înlăturarea lui forțată sau îngădirea accesului la bunul său imobil. Or, acest fapt este garantat și la nivel internațional prin Convenția pentru apărarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului care, în primul său articol (sediul materiei dreptului de proprietate), spune că „*Orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale*”.

Justificarea reglementării procedurii de recepționare de către organul de poliție a bunului găsit în vederea asigurării redobândirii posesiei de fapt asupra bunului pierdut

După cum spuneam, actualmente regimul juridic al bunului găsit este reglementat în conținutul Codului civil la art. 516-518 din următoarele considerente obiective:

– regimul juridic al bunurilor mobile în planul dobândirii lor, posedării, înstrăinării, administrării etc. cade sub incidența legislației civile;

– pierderea posesiunii asupra bunurilor nu afectează dreptul de proprietate a celui ce a pierdut bunul, iar această categorie a dreptului, fiind un drept real, aparține materiei dreptului civil, având în vedere că vizează un interes particular;

– în acțiunile găsitului nu poate fi identificată o vinovăție, fapt ce nu poate fi reglementat de legislația contravențională sau penală;

– în cazul în care proprietarul bunului pierdut nu va putea fi identificat, dreptul de proprietate se transferă către găsit, o chestiune specifică dreptului civil, aceasta constituind o modalitate de dobândire a dreptului de proprietate;

– instituția bunului găsit are drept obiectiv împrumutarea găsitului în calitate de remunerație pentru o faptă decentă, de aceea este intitulat art. 516 ca *bunul găsit și nu bunul pierdut*;

– toate acțiunile ulterioare transmiterii bunului găsit către autoritățile abilitate (depozitarea bunului, vânzarea acestuia, plata recompensei, transmiterea în proprietatea găsitului) constituie întregi instituții ale dreptului civil.

Pentru legislația civilă autohtonă, instituția bunului găsit nu mai constituie o noțiune începând din anul 2002, atunci când a fost adoptat Codul civil în vigoare, aceasta fiind reglementată și de Codul civil din 1964, chiar dacă cu alte efecte (bunul găsit în toate cazurile devenea proprietatea statului) decât cele prevăzute de legea actuală.

Cu toate acestea, calitatea reglementărilor care spre marea noastră dezamăgire au fost păstrate și în varianta Codului civil modernizat,

în vigoare din 1 martie 2019, lasă de dorit.

Spunem aceasta având la bază considerentele pe care le vom prezenta în compartimentele ce urmează. Mai mult, pe lângă faptul că actuala redacție lasă loc de multe interpretări, suferă de o deficiență gravă în reglementare, face situația găsirii unui bun confuză, autoritățile abilitate în a primi bunul găsit nu străduiesc în a formula un act normativ care să pună în aplicare normele de la art. 516-518 ale CC, să explice în detaliu întreaga procedură de recepționare a bunului, păstrare, înstrăinare, restituire către proprietar sau transmiterea în proprietatea găsitului, nemaivorbind de procedura transmiterii bunului în proprietatea statului. După noi, o asemenea reglementare ar fi utilă, în același timp ar veni să repare greșelile admise de legiuitorul civil. Or, actualmente polițiștii nu cunosc prea bine ce trebuie să facă cu un bun predat lor de către găsit, și anume:

– trebuie oare să întocmească un act de primire-predare a bunului găsit către organul de poliție?

– dacă da, datele indice în el (parametrii tehnici ai bunului) trebuie oare anunțate și găsitului, pentru că acesta ar putea să le transmită unui prieten care să se dea drept proprietarul bunului respectiv?

– ar trebui oare să dea o copie a actului de primire-predare găsitului, trebuie oare să ceară toate datele de identitate ale sale, pentru eventualitatea în care după 6 luni proprietarul nu va revendica bunul?

– ar trebui oare polițistul care a primit bunul găsit să-l chestioneze în amănunt pe găsit în vederea aflării împrejurărilor în care a fost găsit bunul?

– trebuie oare să depună raport și să înregistreze materialul în R-2?

– prin ce mijloace trebuie să informeze publicul despre bunul găsit? Este necesară plasarea unui anunț în incinta sectorului de poliție din localitate sau la sediul inspectoratului? Informarea se va face prin surse mass-media sau pe rețelele de socializare?

– în cazul în care se adresează o persoană care se pretinde a fi proprietarul bunului, trebuie oare să ceară de la ea dovada proprietății?

– va opera oare aici principiul potrivit căruia în cazul bunurilor mobile posesia prezumă proprietatea (art. 490 alin. 1 CC), având în vedere că pretinsul proprietar nu are posesia asupra bunului?

– cărui organ al statului va remite bunul găsit în cazul în care găsitul refuză să-l primească în proprietate?

În ce privește justificarea importanței instituției bunului găsit, spunem că aceasta se justifică în totalitate. Or, atunci când pierzi un bun vei conta pe faptul că legea prevede o procedură de transmitere a acestuia de către găsit organului de poliție sau autorității publice în cazul în care nu te va putea identifica. La rândul nostru, când pierdem un bun vom cunoaște autoritățile la care să ne adresăm pentru a-l recupera. De asemenea, odată ce legiuitorul stabilește dreptul la recompensă a găsitului, acesta va fi stimulat să predea bunul autorităților, dar să nu să-l atribuie sie, iar aici ar mai fi bine ca prin legea penală sau contravențională, după caz, să fie responsabilizat în cazul în care găsitul ezită să-l declare.

Pe de altă parte, instituția dobândirii dreptului de proprietate asupra bunului găsit vine drept sancțiune pentru cel ce a manifestat un comportament neglijent față de bunul său, lipsă de atenție și responsabilitate față de bunurile sale. Or, sunt cazuri în care se pierde un bun în diferite împrejurări și situații în care nu poate fi invocată neglijența proprietarului, de aceea legiuitorul oferă un timp suficient, de 6 luni, ca proprietarul să manifeste dorința de a-și recăpăta posesia asupra bunului pierdut, iar dacă nici în acest răstimp nu o va face, atunci putem identifica atitudinea sa față de bunul pierdut care este una deloc grijulie. În acest caz, legiuitorul sancționează, în mod indirect, proprietarul pentru atitudinea sa față de bun și îl răsplătește pe cel ce a găsit acest bun și a exercitat obligațiile sale conștient în legătură cu bunul găsit (l-a adăpostit, i-a conservat

substanța, a încercat să-l identifice pe proprietar, l-a predat organelor abilitate) prin a-i da drept de proprietate asupra lui.

Procedura recepționării bunului transmis de către găsitorganelor poliție

După cum dispune legislația civilă (art. 516 alin. 2 din CC) în materia instituției bunului găsit, în cazul în care nu poate fi identificat proprietarul bunului, găsitorul are obligația de a-l *preda autorităților publice locale sau organului de poliție din localitatea în care a fost găsit.*

Trebuie să precizăm că deși nu se indică expres, din rațiunea ce a stat la baza reglementării, dar și din natura regulilor de interpretare și aplicare a legii, deducem că autoritățile publice locale sau organul de poliție nu doar că sunt în drept, ci și sunt obligate să recepționeze un bun pierdut și remis lor de către găsitorganelor poliție, respectiv, au obligația de a întreprinde toate acțiunile necesare de informare publică a proprietarului ce a pierdut acel bun, chiar și în situația când însăși un polițist sau un alt reprezentant al autorității publice va găsi un bun.

Cu atât mai mult, care din aceste două autorități publice vor fi obligate să recepționeze bunul găsit depinde de decizia găsitorganelor poliție. Or, în cazul în care găsitorul va merge să predea un bun găsit organului de poliție, polițistul ce va deservi teritoriul în care acesta a fost găsit nu este în drept să refuze recepționarea lui, sugerând găsitorganelor poliție să se adreseze autorității publice locale, fiindcă legea nu menționează nimic despre ordinea și consecutivitatea adresării la un organ apoi la altul.

Evident, dacă găsitorul merge mai întâi la sectorul de poliție și acolo nu găsește pe nimeni, iar apoi merge la autoritatea publică locală, aceasta nu poate refuza recepționarea bunului, sugerând găsitorganelor poliție să se adreseze doar după ce se vor epuiza toate căile de sesizare a organului de poliție. Revenind la textul de la art. 516 alin. 2 CC care, de fapt, indică la acțiunile necesare a fi întreprinse de către găsitorganelor poliție, respectiv, de către autoritățile publice locale sau organul de poliție după recepționarea unui bun găsit, ar fi bine ca acești din urmă

subiecți să cunoască toate subtilitățile acestei instituții juridice, fapt posibil de realizat doar prin adoptarea unui act normativ de punere în aplicare a dispozițiilor legii civile pe acest segment. Anume ar fi nevoie de o Instrucțiune aprobată de Guvern, care ar descrie amănunțit toată procedura: de la recepționarea bunului, inclusiv procedura recepționării acestuia, și până la transmiterea lui în posesia proprietarului sau găsitorganelor poliție.

O Instrucțiune [6] în acest sens a existat în anul 1993, care venea să pună în aplicare de către Serviciul fiscal de stat prevederile art. 140 din vechiul Cod civil din 1964 (bunul găsit), în contextul în care bunurile pierdute erau declarate proprietate a statului.

În condițiile reglementărilor actuale, alegând drept una din autoritățile indicate de lege în a recepționa bunul găsit, vom opta pentru organul de poliție, deoarece acesta deține întâietate în materia contactului cu cetățenii, securitatea lor și a bunurilor ce le aparțin, dar și pentru faptul că lucrarea este scrisă în cadrul unei instituții de învățământ superior cu profil polițienesc.

Așadar, în lipsa unei Instrucțiuni, unii polițiști întocmesc un proces-verbal de recepționare a bunului, alții se limitează la un simplu raport, la chestionarea găsitorganelor poliție cerând datele de identificare, iar cineva doar îl aruncă într-un dulap și așteaptă ca cineva să se adreseze în vederea recuperării obiectului respectiv. De asemenea, cineva înregistrează un material în R-2 prin care consemnează faptul recepționării bunului, altcineva îl transmite găsitorganelor poliție spre păstrare, unii polițiști afișează un anunț pe panoul informativ din centrul localității, alții în toate locurile vizibile, încercând să întreprindă chiar măsuri de identificare etc., etc. Deci, nimeni nu cunoaște concret cum ar trebui să procedeze într-o asemenea situație.

După noi, pe segmentul recepționării bunului găsit, lucrurile ar trebui să stea într-o asemenea consecutivitate:

atunci când i se aduce un bun organului

abilitat de către o persoană ce pretinde că l-a găsit, polițistul trebuie, înainte de toate, să recurgă la examinarea exterioară a bunului pentru a-și da seama că acesta este pierdut, abandonat sau smuls prin violență;

– chestionează găsitul în amănunt despre toate circumstanțele în care a fost găsit bunul, locul concret (pe bancă, sub bancă, pe fereastră, lângă urna de gunoi etc.), poziționarea sa în momentul găsirii (la pământ, rezemat de un perete), pentru că ar fi posibil ca acel bun să nu fi fost pierdut sau abandonat, ci pur și simplu parcat (în cazul bicicletei rezemate de perețele magazinului);

– va fi întocmit un proces de primire-predare, în care se vor indica datele de identitate ale găsitului, data predării și toate caracteristicile tehnice ale bunului, inclusiv defectele. Evident că acest lucru se va face de fața găsitului, cu înmânarea unei copii a procesului verbal. Or, cunoaștem că putem fi supuși criticilor pentru această sugestie. Unii vor spune că găsitul dispunând în detaliu de toate datele despre bun, ar putea să trimită ulterior pe un prieten de al său să declare că el a pierdut bunul, având posibilitatea de a-l descrie întocmai, atunci când va fi întrebat de poliție și, respectiv, polițistul îl va restitui unui neproprietar. Însă ținem să menționăm că aceste date pot fi obținute de către găsitul chiar anterior transmiterii lui către organul abilitat, astfel că relele intenții se pot realiza și în cazul în care polițistul va întocmi procesul-verbal chiar și în lipsa găsitului. Mai mult, legislația României (art. 942 alin. 3 din CC) impune ca după recepționarea bunului, organul abilitat să afișeze un anunț privitor la pierderea acestuia, cu **menționarea tuturor elementelor de descriere**. Și până la urmă, în cazul în care va transmite bunul unui neproprietar, atunci când va veni după bun adevăratul proprietar, organul de poliție, cunoscând persoana căreia i-a transmis bunul, îl va cere înapoi; mai mult, îl va sancționa pentru declarație mincinoasă (art. 312 CP) [4].

Pe de altă parte, dacă organul de poliție va evita să examineze starea bunului predat de

fața găsitului, cu indicarea tuturor caracteristicilor sale, riscă să-i încalce drepturile acestuia, atunci când după 6 luni va dobândi dreptul de proprietate asupra bunului, invocând că l-a transmis într-o stare mai bună organului de poliție sau avea alte caracteristici, fapt care ar pune într-o situație proastă persoana care l-a recepționat;

– după ce l-a chestionat pe găsit, a întocmit procesul verbal de primire-predare, va întocmi un raport în care urmează a consemna toate acțiunile sale, solicitând Șefului Inspectoratului înregistrarea materialului în R-2.

Informarea publicului despre bunul găsit

Una din cele mai importante acțiuni, credem noi, ce se impun a fi realizate de către organul abilitat ulterior recepționării unui bun găsit, o constituie cea de informare a publicului despre pierderea respectivă. Spunem informarea publicului, fiindcă proprietarul nu este cunoscut organului abilitat pentru a-l informa (există situații când proprietarul bunului pierdut nu-și dă seama despre faptul pierderii, decât după ce a aflat despre aceasta de la autoritățile abilitate).

De fapt, legea și aici se exprimă în mod lacunar prin intermediul art. 516 alin. 5 din Codul civil, că *organul abilitat căruia i s-a transmis bunul găsit afișează la sediul său un anunț despre bunul găsit...*, însă, în materia aplicabilității normei cu privire la informare, necunoscutele ecuației ar fi și ele multe:

– anunțul va fi oare afișat imediat după recepționarea bunului sau doar după ce polițistul întreprinde măsuri elementare de identificare a proprietarului?

– care va fi conținutul informației afișate?, se va indica doar bunul sau și toate elementele sale (caracteristicile bunului)?

– este oare necesară plasarea în textul anunțului și o fotografie a bunului găsit?

– anunțul va fi afișat doar la sediul Inspectoratului de poliție sau și la sectoarele acestuia?, pentru că și acestea se consideră sedii ale Inspectoratului;

– anunțul va fi afișat pe panoul de la sediul organului abilitat sau și pe pagina sa de internet etc., etc.?

Bunăoară, în legislația României pe acest segment lucrurile stau mai bine, fiind destul de clare acțiunile pe care trebuie să le realizeze organul abilitat în vederea informării publicului despre pierderea unui bun. Or, potrivit art. 942 alin 2 CCR, după recepționarea bunului găsit *organul de poliție va afișa la sediul său și pe pagina de internet un anunț privitor la pierderea bunului, cu menționarea tuturor elementelor de descriere a acestuia.*

Vedem, deci, că din textul normei citate, identificăm răspunsul la cel puțin 2 întrebări din cele 4 înaintate de către noi. Adică, anunțul va fi afișat atât la sediul organului de poliție, cât și pe pagina de internet a acestuia. După noi, varianta informării prin internet este una binevenită în condițiile în care trăim azi, aflându-ne într-o lume a tehnologiilor, a circuitului accelerat al informației, când ziarele nu mai sunt răsfoite, iar ochii trecătorilor nu mai caută informație pe panourile de la sediile autorităților publice, ci pe rețele de socializare, paginile web ale diferitelor instituții, cu preponderență ale instituțiilor mass-media.

Cu toate că legea obligă organul abilitat ca după recepționarea unui bun pierdut să afișeze doar la sediul său un anunț despre acest fapt, în același timp nu interzice acestuia să plaseze anunțul și în imediata apropiere sau chiar la locul găsirii bunului (pe panoul instituției școlare, medicale, sportive din localitate).

De asemenea, nimeni nu-i interzice polițistului ca paralel cu afișarea anunțului să informeze și persoanele care locuiesc în apropierea locului găsirii bunului sau lucrătorilor din instituții care au contact cu un număr mare de persoane (profesorii, vânzătorii, farmaciștii etc.).

Păstrarea bunului

Consecutivă obligației de informare a publicului despre faptul găsirii unui bun este și datoria păstrării bunului recepționat, lucru ce-i revine organului abilitat în temeiul art. 516 alin. 5 din Codul civil. Or, legiuitorul în mod

expres menționează că organul abilitat căruia i s-a predat bunul găsit afișează la sediul său un anunț despre acesta, *având obligația de a-l păstra timp de 6 luni.* Totodată, mai indică că în cazul păstrării bunului găsit *se aplică normele cu privire la depozitul necesar.* Cu toate acestea, deși în multe cazuri organul abilitat poate păstra bunul la sediul său într-un safeu sau în altă încăpere, există situații în care bunul găsit nu poate fi păstrat de către organul abilitat, din lipsă de spațiu sau de condiții speciale de păstrare, iar legea nu oferă nicio soluție în acest sens. Ce e de făcut în acest caz? Polițistul va păstra oare bunul la el acasă sau poate încheia un contract de depozit?

Unele soluții la problema ridicată le găsim în literatura de specialitate [7, p. 61], fiind susținută ideea că atunci când nu există depozite specializate în păstrarea anumitor categorii sau cantități de bunuri, acestea să fie transmise spre depozitare însăși găsitului, fiind încheiat cu acesta un contract de depozit, beneficiind astfel de toate drepturile unui depozitar atunci când proprietarul în interiorul perioadei de 6 luni pretinde restituirea bunurilor, iar în cazul în care acest lucru nu se va întâmpla, aceleași drepturile care revin deja găsitului, se vor stinge prin consolidare (întrunirea în aceeași persoană a calității de depozitar și a celei de proprietar).

În mod evident, dacă din natura bunului reiese că acesta nu poate fi păstrat de către organul abilitat, nimeni nu-i interzice să încheie un contract de depozit, iar cheltuielile aferente păstrării sale să fie suportate de către proprietar sau de către găsit, în eventualitatea dobândirii dreptului de proprietate asupra sa. Or, acest fapt se deduce din prevederile art. 518 alin. 1 al CC, potrivit căruia *proprietarul sau fostul posesor al bunului găsit este obligat să compenseze cheltuielile aferente păstrării lui,* fapt ce ar include și cheltuielile de depozitare de către un profesionist autorizat în acest sens sau chiar de un depozitar ce nu practică o asemenea activitate.

Spre exemplu, o situație care s-a întâm-

plat cu câțiva ani în urmă în raionul Șoldănești impunea la găsirea unei soluții de către organul abilitat, atunci când din natura împrejurărilor a reieșit că nu poate asigura păstrarea bunului: Niște copii au găsit pe pășunea din localitatea lor o turmă de oi care, vădit, se afla în afara supravegherii proprietarului sau a unor persoane împuternicite cu aceasta. Apoi copiii au sesizat polițistul de sector. Cum a procedat acesta nu se știe, cert este că a reușit să anunțe despre acest fapt prin intermediul unui post de televiziune. Deoarece nu ar fi avut unde le duce peste noapte, cu atât mai mult depozita timp de 6 luni, polițistul putea încheia cu un cetățean din localitate care deține spațiu destinat pentru aceasta (grajduri) un contract de depozit, iar după identificarea proprietarului, acesta să fie impus să suporte cheltuielile pentru depozitare, ce ar include hrana, paza și munca de întreținere a oilor etc.). În acest caz, ținând cont de faptul că oile găsite pe perioada întreținerii lor cu ocazia depozitării, vor genera fructe naturale (lapte, lână, miei), ar apărea întrebarea cui îi vor reveni acestea din urmă în proprietate: găsitului, organului abilitat sau depozitarului?

Deci, lucrurile pot fi clarificate doar odată cu identificarea calității de posesor a unuia din subiecții la care ne referim. Deci, dacă aplicăm toate regulile cu privire la posesia de fapt, constatăm că posesor este găsitul, acesta exercitând un drept de posesie limitată (art. 484 alin. 3 lit. b) CC) prin intermediul depozitarului, fie el depozitarul profesionist, fie organul abilitat. Deci, dreptul de proprietate asupra fructelor naturale va fi dobândit de către găsitul doar în eventualitatea în care după 6 luni dobândește dreptul de proprietate, în caz contrar proprietar al lor este proprietarul bunului pierdut. Or, potrivit art. 457 alin. 1 din CC, fructele și produsele se cuvin proprietarului, dacă prin lege sau act juridic nu se dispune altfel.

În ce privește dispoziția legală potrivit căreia bunul găsit este luat la păstrare de către organul abilitat, faptei respective aplicându-i-se regulile cu depozitul necesar, trebuie de înțeles că ultimul nu poate refuza primirea bu-

nului la păstrare, aceasta fiind o obligație asimilată depozitului obișnuit deja constituit prin contract.

Organul abilitat, deja în calitate de depozitar, trebuie să ia toate măsurile necesare păstrării bunului, astfel spus, conservării substanței. Or, potrivit literaturii de specialitate [8], obligația de a păstra bunul cuprinde două elemente esențiale, și anume: primul, luarea de măsuri pentru asigurarea integrității lucrului, și al doilea, fără de care nu există primul: posesia lucrului dat în depozitare, adică bunul urmează să fie posedat și păzit de către depozitar.

Deși legislația civilă nu reglementează expres instituția depozitului necesar, așa cum o face, spre exemplu, legislația civilă a României la art. 2124¹, totuși o putem identifica prin asimilarea ei cu depozitul hotelier, așa cum o face și literatura de specialitate, considerând că este o varietate a sa². Instituția depozitului hotelier este reglementată la art. 1557-1566 CC al Republicii Moldova. Respectiv, în cazul bunurilor găsite, obligația organului abilitat este asimilată cu obligația hotelierului care, în temeiul art. 1560 alin. 1 CC, este obligat să primească în depozit documente, bani sau alte bunuri de valoare care aparțin clienților săi.

Înstrăinarea bunului în cazul în care păs-

¹ Dacă bunul a fost încredințat unei persoane sub constrângerea unei întâmplări neprevăzute, care făcea cu neputință alegerea persoanei depozitarului și întocmirea unui înscris constatator al contractului, depozitul este necesar.

² Depozitul necesar este o varietate a contractului de depozit caracterizată prin aceea că deponentul nu poate alege depozitarul, fiind constrâns să opereze depozitul sub amenințarea unei întâmplări anormale (ruina edificiului, incendiu, naufragiu etc). Date fiind împrejurările excepționale, depozitul neregulat se poate dovedi cu martori, chiar dacă valoarea obiectului depășește suma limită prevăzută de lege. Sunt asimilate cu depozitul necesar: depozitul hotelier; depozitul spitalicesc; depozitul în unitățile de alimentație publică, prestatoare de servicii sau organizatoare de spectacole; depozitul în camerele din stațiunile balneoclimaterice (https://www.rubinian.com/dictionar_detalii.php?id=1581).

trarea acestuia tinde să-i diminueze valoarea ori devine prea costisitoare

Dacă, datorită împrejurărilor sau naturii bunului, păstrarea acestuia tinde să-i diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el este vândut conform legii. În acest caz, drepturile și obligațiile aferente bunului se exercită în privința sumei încasate din vânzare (art. 516 alin. 6 CC). După noi, norma arătată este una lipsită de sens, inutilă, dar care ar prezenta o sursă de prejudiciere a intereselor proprietarului ce a pierdut un bun, de justificare a intenției organului abilitat de a se debarasa de bunul găsit etc., poziție pe care o vom argumenta în cele ce urmează:

– în consecutivitatea acestei norme nu este descrisă, măcar succint, procedura și condițiile înstrăinării de către autoritatea publică a bunului găsit în cazul în care păstrarea acestuia ar diminua valoarea sau devine prea costisitoare depozitarea lui și nici nu se face trimitere la categoria normelor aplicabile în materia vânzării-cumpărării. Spre exemplu, potrivit legislației României (art. 944 CC), la acest capitol se menționează că *dacă, datorită împrejurărilor sau naturii bunului, păstrarea sa tinde să îi diminueze valoarea ori devine prea costisitoare, el va fi vândut prin licitație publică;*

– organul abilitat care a recepționat bunul găsit nu este în capacitatea de a aprecia dacă valoare bunului transmis se va diminua în timpul apropiat sau va crește. Aceasta se întâmplă din cauza că nu dispune de un sistem de valori după care să aprecieze fiecare bun în parte, cu atât mai mult, nu are cunoștințe în domeniul economic ce i-ar permite urmărirea evoluției prețului pe piață;

– norma în cauză ar favoriza admiterea unor abuzuri, înstrăinând de fiecare dată bunul recepționat pentru a se debarasa de el, invocând temeiul diminuării valorii lui. Or, păstrarea presupune și anumite „dureri de cap” (mai ales în cazul bunurilor perisabile, animale etc.), cheltuieli neplanificate, cu atât mai mult că legislația cu privire la activitatea poliției nu prevede competențe, reguli speciale, resurse

financiare etc. pentru depozitarea și valorificarea acestor bunuri. Ba mai mult, un polițist nu poate să facă diferență între categoria bunurilor a căror depozitare este costisitoare, pentru a o raporta ulterior la valoare. De fapt, se poate întâmpla ca valoarea unor bunuri chiar să crească în timpul păstrării lor [7, p. 61];

– dreptul organului abilitat de înstrăinarea a bunului găsit va genera posibilitatea de a-l vinde la un preț de nimic rudelor, prietenilor sau persoanelor interpușe, de fapt beneficiarul lui fiind subiectul care organizează înstrăinarea.

Și până la urmă, care ar fi problema dacă bunul își diminuează valoarea? Același lucru se poate întâmpla și în cazul în care bunul s-ar afla în posesia proprietarului, iar decizia de a-l înstrăina, conserva sau valorifica aparține doar proprietarului.

Dacă ar fi să optăm pentru păstrarea normei de la art. 516 alin. 6, am putea-o face doar cu condiția că aceasta va fi urmată de procedură juridică în ceea ce privește aprecierea valorii bunului scos la vânzare, deoarece unele pot fi foarte costisitoare, însă la exterior par a fi lipsite de valoare. De asemenea, acea procedură trebuie să prevadă obligația organului abilitat de a prezenta bunul dat, înainte de scoatere la vânzare, unor subiecți autorizați în a stabili valoarea bunului respectiv.

În materia evaluării bunurilor scoase la vânzare, stabilirea procedurii vânzării, a organului responsabil este reglementată actualmente de Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 972/2001[5], însă acesta, deși se referă la bunurile fără stăpân, nu vizează și bunurile găsite, ultimele având proprietar, fapt menționat clar la art. 516 alin. 1 CC (bunul mobil pierdut continuă să aparțină proprietarului său).

Un lucru ce trebuie observat despre sfera de aplicabilitate a Regulamentului menționat este că sub incidența sa ar putea intra bunurile găsite ușor alterabile, fiind posibile a fi transmise de către organul abilitat organului fiscal pentru comercializare.

Referințe bibliografice:

1. Constituția Republicii Moldova din 29.07.1994. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 18.08.1994, nr. 1.
2. Codul Civil al Republicii al Moldova, adoptat prin Legea nr.1107-XV din 06.06.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 22.06.2002, nr. 82-86.
3. Codul civil al României, aprobat prin Legea 71/2011, republicată. În: Monitorul oficial al României, 15.07.2011, nr. 505, art. 916 alin. 1.
4. Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985 din 18.04.2002. Monitorul oficial nr. 72-74 din 14.04.2009.
5. Hotărârea Guvernului nr. 972 din 11.09.2001 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la modul de evidență, evaluare și vânzare a bunurilor confiscate, fără stăpân, sechestrate, ușor alterabile sau cu termen de păstrare limitat, a corpurilor delictive, a bunurilor trecute în posesia statului cu drept de succesiune și a comorilor. Monitorul Oficial Nr. 112-113 din 18-09-2001.
6. Instrucțiune Ministerului finanțelor nr. 6/08 din 20.10.1993 cu privire la constatarea și evidența bunurilor fără stăpân. Monitorul Oficial Nr. 010 din 20.10.1993.
7. Ardelean G., Roșca M. Particularitatea prejudiciului cauzat prin nerespectarea normelor cu privire la bunul găsit. Revista română de dreptul muncii, nr.6/2018, p. 61.
8. Casapu D. Aspecte privind drepturile și obligațiile depozitarului în cadrul contractului de depozit. Revistă științifico-practică Nr.1/2012 a Institutului de Relații Internaționale din Moldova.
9. <https://legeaz.net/dictionar-juridic/notiune-bun-conventia-jurisprudenta-cedo>.

DESPRE AUTOR**Grigore ARDELEAN,**

*doctor în drept, conferențiar universitar,
Catedra „Drept privat”,
Academia „Ștefan cel Mare” a MAI
e-mail: ardeleangrigore@mail.ru
ORCID ID: 0000-0002-5203-358X*